

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MARGHILOMAN, ALEXANDRU

Note politice / Alexandru Marghiloman - București :
Paul Editions, 2023

5 vol.

ISBN 978-606-9703-89-2

Vol. 3 - 2023. - ISBN 978-606-9703-92-2

94

Alexandru Marghiloman

NOTE POLITICE

1917–1918

VOLUMUL III

Redactare: *Mihaela Enache*

Tehnoredactare: *Paul Editions*

Coperta: *Lucian Enache*

Paul Editions

Casa Presei Libere, nr. 1, Corp C, Sector 1, București

www.pauleditions.ro

e-mail: pauleditions@gmail.com, office@pauleditions.ro,

vanzari@pauleditions.ro, nicoleta.petcu@pauleditions.ro,

mihaela.enache@pauleditions.ro

tel: 0730.660.427; 0731.884.583

Paul Editions

1917

(Continuare)

23 iunie — Dejun la guvernator (Tülff). Prezenți: Lupu Costache, Nenițescu, C. Arion, colonelul Hentsch, baronul Wesler, ministrul Mirback, generalul doctor Goetz, contele Freudenstein, Ober-Quartier-Meisterul, cap inteligent de artist, al cărui nume nu l-am putut prinde, fiul generalului, doi aghiotanți, etc. Masă frugală, conversație amicală. Generalul mi-a subliniat în mai multe rânduri dorința Germaniei de a nu pricinui nicio pagubă țării.

Domnul Popescu, corespondentul lui «Neue Freie Presse» și care este nedespărțit de Dombrovsky, a venit să-mi vorbească de un nimic, care părea mai mult a fi un pretext. El mi-a spus, într-un mod foarte confidențial, că se vor face sondări pentru candidatura Arhiducelui Iosef la Tronul României. Arhiducele comandă grupul de armate de pe frontul nostru; el știe românește, ca și soția lui. Se vorbise de el pentru prezidenția unui guvern de coaliție, la Budapesta, la căderea lui Tisza. Nici soluția aceasta nu mi se pare-acceptabilă.

24 iunie — Domnul de Witzleben dejunează la mine. De notat ieșirea lui împotriva lui Czernin și a Austriecilor care, vorbind mereu de pace, dau nădejde unui inamic descurajat. El adaugă: «Dacă noi am fi avut o revoluție ca revoluția rusească, cine ar crede că Antanta, n-ar fi profitat de zăpăceală pentru a se arunca asupra noastră. Cine ar crede că ea ar fi dat răgaz pentru a permite noilor noastre instituții să se dezvolte? — Bethmann-Hollweg este un om slab, dar foarte cinstit, prea cinstit chiar pentru a ține cap unor indivizi fără scrupule ca Sonnino, Asquith, Ribot și Poincaré. Cu toate acestea el trebuie menținut, căci schimbările sunt totdeauna nefaste; de altfel s-ar găsi oarecine să-l înlocuiască!»

25 iunie — Primesc vizita lui Schlawe. Este prima oară că-l văd de când se află în slujba Germanilor. Îmi spune că este în

Consiliul de Administrație al căilor ferate de la Sud-Vest (?). Aici, el trece drept directorul general al căilor românești. El se interesează de soarta d-lui Mirică, ostatic, pe care nu parvenim să-l scoatem de la Săveni. Îi comunic știrile pe care le am. — Nu este mulțumit de tot ce se petrece, și mai ales nemulțumit de directivele care se iau de la Carp. El crede că toată vina o are generalul Tülff, care voia să aplice sistemul de a lăsa organelor administrative românești toată autoritatea lor și de a se mulțumi să le cârmuiască. Nu s-a aplicat acest sistem, dar nici celălalt, pe care el îl preferă, de a administra singuri și de a se mărgini să se ceară numai sfaturi Românilor. În modul cum se procedează, și cu greșelile care se comit în alegerea persoanelor, nu se va izbuti niciodată «a distruge faima Brătienilor». — Schlawe face o observație foarte dreaptă: «S-a făcut prostia de a se distruge podul de pe Borcea; nu mai există legătură cu București și astăzi toată legătura se face cu Varna. Trebuie cu orice preț ca acest pod să fie refăcut». El este foarte îngrijat de când a văzut nota austriacă: «Dunărea Austriei!»

26-27 iunie — Am fost la Buzău și Fundeni. Până la Ploiești, nici o altă urmă de război decât administrația germană a căilor ferate. Personal, material, totul e german; inscripțiile sunt pe nemțește, librăriile din gări nu vând decât militarilor, Crucea Roșie din Colonia are în gara București un bufet de băuturi răcoritoare numai pentru soldații germani. În apropierea Ploieștilor distrugerea instalațiilor petrolifere dă impresia unui cataclism. Rezervoarele distruse, căzute, încovoiate, au un aspect de neuitat. Gările au suferit puțin. Mult material stricat, aruncat pe marginea căii.

La Fundeni, în mijlocul lanurilor de grâu, tranșeele desenează festoane de buruieni. Pe ici pe colo, două bucățele de lemn au menirea să reprezinte o cruce, un mormânt anonim de soldat român. Din contră, la intrarea satului Comisoaia mormintele germane sunt adunate într-un cimitir îngădit, fiecare mormânt cu crucea lui cu o inscripție... Conacul meu de la Valea Comisoaia este ras; nu rămân decât pietrele temeliei pentru a arăta locul magaziilor mele, care au fost arse de Ruși fiindcă pretindeau că le împiedică vederea.

Iarca și prietenii noștri se plâng de regimul sever al Etapei.

Iarca îmi spune că orașul este înconjurat de un cordon, care ia orice aduc țărani în oraș, sau orice cară din oraș în căruțele lor. Oameni de condiție bună, care în viața lor nu au ținut vreo sculă în mână, sunt puși la lucru manual; chiar și femeile sunt rechiziționate. Profesorii, au fost siliți să taie lemne prin păduri. Se lucrează în mod intensiv la refacerea drumurilor: am văzut mai multe concasoare de piatră și cilindrii compresori; coloanele germane transportă piatra și prizonierii — și în unele locuri chiar oameni rechiziționați, — furnizează munca. Regimul este aspru, dar organizația bună. În toate gările echipe germane construiesc, repară, măresc instalațiile.

30 iunie — Locotenentul Neumann mă întrebase dacă cunosc pe Diaconeseu; a trebuit să mărturisesc că îmi era aproape necunoscut. Azi dimineață, Verzea mi-a spus că Diaconeseu, în calitate de procuror general, și Duca, în calitate de prim-procuror, au înlesnit fuga lui Filotti. Ancheta lor era îndreptată mai mult contra lui Verzea, care denunța, decât contra lui Filotti, care furase milioanele. Între altele, Verzea aflase că în strada Brătianu, acolo unde locuia, al doilea imobil era închiriat într-un mod clandestin de Filotti și servea ca loc de întâlnire, noaptea, lui Filotti, Davila, Corbescu, Victor Antonescu, Take Ionescu (transcriu lista numelor așa cum o ține Verzea de la subchiriașul Erbiceanu) și alți «idealiști». Verzea a cerut o descindere a parchetului. Ea a fost făcută, dar în lipsa lui; dacă s-au găsit obiecte de toaletă suspecte, nu s-au găsit însă nici hârtii, nici registre.

Asupra furturilor de la Ministerul de Război, Verzea știe că într-o singură afacere Stauss a trebuit să dea 200.000 de lei lui Paul Negulescu, cumnatul sau corespondentul maiorului Slăniceanu, sub numele căruia Iliescu opera foarte adesea.

1 iulie — Azi de dimineață, la ora 5, Maioreseu s-a stins subit. Starea lui era staționară. De aici grija medicilor săi. I se făceau injecții cu cafeină și Schachmann propusese ieri ventuze scarificate; Hammer propuse să-i lase sânge, dar Maiorescu a refuzat. Domnișoara Neumann, care nu se mișcase de lângă patul lui de la începutul bolii, a fost deșteptată de o respirație mai grea; el nu a mai avut putere decât să respire puțin metil, și-a așezat capul pe pieptul domnișoarei Neumann și totul s-a sfârșit. El se odihnește pe patul lui acoperit de florile mele, cele dintâi

osite; nici pompă, nici decorații, după voința lui. Nu se va rosti niciun discurs: ce gând s-ar putea exprima liber, în starea în care ne aflăm? Moartea aceasta e o mare nenorocire și eu o consider ca unul din inelele lanțului de nenorociri care apasă sârmana noastră țară. Eu pierd un sfătuitor sigur și luminat, pe care grija integralității rolului lui istoric îl făcea imparțial și impersonal. Tzigara-Samurcaș, cel dintâi pe care l-am văzut azi dimineață, și-a rezumat gândul: «Este o lume mare care se închide; Th. Rosetti este sfârșit, Carp devine de un autoritarism pe care nu-l mai poate suporta nimeni; Lupu aiurează din ce în ce mai mult!»

După el va rămâne o dâră de lumină, dar oare acesta e un sprijin? — La ora 6 se va proceda la ridicarea corpului. Măine la ora 4 înmormântarea oficială. — Am semnat, cu Mitică Rosetti, actul mortuar la Primărie.

2 iulie — Contele *Ledebur* vine să-și ia rămas-bun. El regretă toate greșelile care se fac. Găsește că Consiliul comunal, reconstituit de azi dimineață, are din nou o nuanță liberală de un efect neplăcut: «Rău fac Germanii că nu se adresează decât d-lui Carp; d-l Carp este un spirit fermecător, când stai de vorbă cu el, dar este în adevăr «infantil» (sic).

Consiliul comunal este reconstituit în minus Verzea, demisionat, și Berendey, concediat, iar în plus cu Bragadiru, Scarlat Vârnăv și Mitică Șutzu. Bragadiru prezident, Dobrovici I-iul vice-prezident, Dristorian al II-lea vice-prezident și Prager al III-lea. Și Dombrovsky găsește că prea mulți liberali sunt întotdeauna puși înainte.

Se află că Rușii fac o ofensivă mare pe un front de 30 de km. cu 19 divizii după un comunicat, cu 20 după altul. Cele mai bune trupe, gardă și corp siberian, sunt angajate. Acțiunea se petrece pe la Brzezany. Ledebur spune că de mai multe zile era așteptat acest atac. Pentru moment, niciun succes mai însemnat.

Înmormântarea lui *Maiorescu* a fost de o simplitate absolută. Mulțime multă și mare reculegere. Multe flori. Ieri am depus o coroană mare în numele meu; astăzi am dus alta în numele partidului conservator. Tot ce poartă un nume era la cimitir. Singur Carp s-a abținut de la orice semn de simpatie. Paul Theodoru și Goleșcu l-au rugat cu insistență; el le-a răspuns cinic: «De ce așa face lui *Maiorescu* o politeță pe care el nu poate

să mi-o dea înapoi?» Și cincizeci de ani de relații strânse unise pe acești doi oameni! Blamul a fost unanim. Printre străini; căpitan Kremnitz, Schlawe și maiorul Schenker. Toată cremonia a părut tuturor foarte impunătoare prin durerea adevărată a unei părți din asistență. C. Arion a lipsit, starea lui nepermițându-i o emoție atât de puternică.

3 iulie — Vorbim de coloritul tot mai liberal pe care îl iau numirile nenorocitului guvern provizoriu. Stirbey îmi atrage atenția că la Craiova este exact același lucru.

Mehedinți deplânge pierderea imensă ce am suferit-o: *Maiorescu* era pentru el obiectul unui cult, de altfel foarte meritat.

Ofensiva rusească este în toiul ei. Petersen îmi spune că i s-a telefonat de la Focșani că totul e liniștit și că nu există nicio grijă din cauza ofensivei. Pierderile rusești ar fi înspăimântătoare, după comunicatul austriac. Divizii întregi ar fi desființate. În fond, dacă ofensiva nu reușește, va fi o binecuvântare pentru șansele de pace. Această probă de neînfrângere a liniei germane poate aduce o reacție în favoarea păcii. Presupun că din cauza acestei ofensive, congresul socialist de la Stockholm s-a dizolvat; el a eșuat cu totul; telegramele anunță plecarea delegaților neutri, delegații ruși neputând avea, de 8 zile, nici o comunicație cu țara lor. Dombrovsky îmi confirmă că la Marele Cartier se afirmă din ce în ce mai mult că trupele rusești părăsesc Moldova; rămâne singură armata noastră, cu artilerie franceză și engleză.

4 iulie — Comunicatul de astăzi nu este bun. Ni se vorbise atât de descompunerea armatei ruse, încât ești mirat să aflu că Rușii au lărgit gaura ce făcuse la Koniuchy (?) pe înălțimile malului de vest al Strepei. Rușii au atacat cu putere: la Riga, la Șmorgon (deasupra mlăștinilor Pripetului, care întrerup linia), pe Stochod, pe linia Luck-Kowel, pe Slotă-Lipa și în Galiția, pe punctele mai sus arătate sub Pripet. Pentru a explica succesele, căci succese au fost, pe o linie atât de lungă, trebuie să se admită: sau că Rușii nu sunt în descompunere cum s-a spus, sau că Centralii au retras trupe de pe frontul lor de Est într-atâta încât întreprinderea rusească, datorită lui Kerensky care se afla pe front, nu a găsit o rezistență prea mare.

Mackensen a plecat în direcția frontului său, la Lehliu.

Volanka îmi spune că comunicatul rus anunță 10.000 de

prizonieri germani și austrieci; Zborow și Koniuchy sunt pierdute. Același îmi face un raport puțin favorabil asupra Arhiducelui Iosef, om care n-are nimic spre a câștiga simpatiile, iar «nevasta lui, o a doua regină Maria, frumusețea în minius». Cu precizie, el afirmă că pentru Germani ca și pentru Austrieci dinastia este condamnată.

5 iulie — Marius Teodorian a aflat de la un martor că o ciocnire sângeroasă a avut loc în Prahova între Unguri și Germani. Eram sceptic. Dar având treabă cu poliția, semiconfidențele căpitanului Hamelung mi-au confirmat această știre. Ostilitatea pe toate treptele scării este cunoscută, dar nu o credeam împinsă atât de departe.

La Buzău, administratorul meu Iliescu, în prezența mea, întrebuse pe un căpitan Schultze de la etape ce aveau de gând să facă cu vinul meu de la Valea Scheilor, și rugase ca să-mi fie îngăduit să iau 400 de decalitri, din cele 8.000 aflate acolo, pentru nevoile personale. Astăzi sunt invitat la poliție și, într-o formă de-altminteri curtenitoare, mi se comunică că comandantul armatei a 9-a nu-mi poate acorda din vinul meu, având în vedere marile nevoi ale armatei! Ieșind de la poliția germană, mă întorc cu Tzigara pe care îl întâlnisem acolo. Vorbim de numirea lui Bragadiru; Tzigara o găsește deplorabilă. Nu trebuie acuzat Carp, care s-a opus multă vreme, după cum, până în ultimul moment, era să se abțină de a merge la dejunul organizat Duminică de Bragadiru, în onoarea sa. Este opera personală a lui Lupu Costache și rezultatul micilor și neîncetate cadouri.

Ne-am dus apoi la casa lui Maiorescu. Am luat cunoștință de testamentul lui, scris cu creionul. Am scos câteva caiete din jurnalul lui: el voia să facă câteva ștersături. Domnișoara Neumann va face lucrarea, care n-are un caracter politic. Aceste caiete vor fi remise succesiunii, după revizuire. Cred că nu conțin decât fapte din viața privată.

Ieri mi-a vorbit îndelung Didina Cantacuzino de Ortodoxia sa, căreia guvernul refuză să-i mai servească o subvenție. Întreb pe Marius Teodorian ce este în fond cu această instituție, din care unii preoți și-au făcut o influență și care este prezidată de octogenara doamna Asica Filipescu. Teodorian îmi răspunde brutal: «Este o jucărie pentru isteria Didinei».

Mirbach îmi scrie o scrisoare foarte amabilă, pentru a-mi spune că generalul Tülff ar primi cu plăcere o invitație.

6 iulie — Moos îmi confirmă că Mareșalul a fost pe front; se miră că am avut cunoștință de plecarea lui la Lebliu. El crede că se prepară o ofensivă asupra Moldovei. Aceasta este repetiția unui pronostic identic al lui Volanka: din partea austriacă, ofensivă este dorită. Ar fi o soluție pentru actuala noastră situație.

Din gazetele rusești, care încep a intra în România, Brănișteanu îmi spune că din toate reiese ostilitatea întregii prese rusești contra noastră. Trebuie observat că Lloyd George în discursul ce l-a rostit la Glasgow (acum 4 zile) vorbește de Serbia, de Belgia, de Muntenegru, dar nu suflă un cuvânt de România. Astă seară jurnalul dă un extras din «Nowoje-Wremja» din 26 Aprilie, care dezmente absolut afirmările generalului Iliescu asupra unui ultimatum Stuermer. Eram sigur că Iliescu a mințit. Jurnalul rusesc afirmă că Brătianu a tratat și încheiat cu Sassonov, că el dorea să intre în campanie la 1 August, dar căderea lui Sassonov, tocmai în acel moment, a fost urmată de un moment de ezitare tocmai fiindcă se ignorau intențiile lui Stuermer în privința României. Ar exista o scrisoare a guvernului englez către Buchanan, publicată după revoluție, care ar indica neliniștea pe care o făcea să nască sosirea lui Stuermer.

Am avut o întrevedere cu Costică Manu. El îmi spune că nu mă pot îndoi de sentimentele sale nici în politica străină, nici în politica internă. Dar cum n-a renunțat la carieră și cum dorește să reia serviciul, nu vrea să facă pentru un moment niciun act de afirmare de partid.

7 iulie — Se vor libera oare ostaticii! Au fost oare aduși la București și închiși la Cercul Militar: Derussi, Darăscu, Léautey și doi sau trei alții, pentru a se face din ei prizonieri speciali cu scopul de a libera pe ceilalți? Moos mi-a spus ieri că peste vreo 15 zile se vor libera o mulțime de persoane: M. Antonescu, Taubes, etc. Astăzi Bărbulescu a fost pus în curent de către Băicoianu de chestiunea pusă ostaticilor: ei trebuie să declare în scris și fără comentarii, prin da sau prin nu, dacă vor să meargă în Moldova. Contraparte ar trebui să însemne: libertatea pentru acei ce vor să rămână. Ieșirea lor s-ar face prin Brăila-Galați. Se presupune că deținuții austro-germani sosesc prin aceeași cale.

Azi de dimineață primesc o carte poștală semnată sublocotenent Nicu Demetrescu, de la Stralsund. Printre altele el scrie: «... știți că a fost aci, în Stralsund, în lagărul ofițerilor, domnul colonel Sturdza și a stat câteva zile pentru a lua în România pe toți ofițerii ce vor ocupa diferite servicii folositoare. Aș fi plecat și eu cu d-nul col. Sturdza...» Prin lt. de Hertz aflasem că Sturdza era absolut liber în Germania, iar un alt ofițer, profesor din Târgoviște, unul din primii întorși, îmi spunea că la Krefeld erau adunați vreo 700 de ofițeri aleși de Sturdza și destinați să fie trimiși fără întârziere în România. Fapt care nu s-a realizat încă. Se mai anunță că doamna Sturdza pleacă la bărbatul ei!

Între timp vine *Arion* la mine. El a văzut pe Carp. Carp declară că nu mai face politică cu conversații de salon (?). Lupu Costache i-a constituit un minister cu Sturdza la Război. Arion adaugă: «Carp și Lupu fac tot posibilul pentru a fi un partid în slujba Germanilor. Sturdza nu este prizonier; el a dezertat. Ar fi spus lui de Hertz că înainte de a trece în liniile germane, ar fi trimis Regelui spada și decorațiile sale!» Frumos lucru ar fi să se pună acest colonel la Război pentru a organiza armata!

9 iulie — Ofensiva rusească este împinsă pe o scară mare. Garda, corpurile siberiene, trupele din Amur, Tătari. Ea se prelungeste și e departe de a fi sfârșită. De la Stanislau până la Stokzow sunt lupte importante și continue. Comunicatele germane vorbesc de mari înfrângeri ruse. Ținuta lor, în orice caz, nu este ținuta unor oameni grăbiți să încheie pacea.

Am avut un dejun de optsprezece tacâmuri în onoarea lui Tüllff. Hentsch s-a scuzat: călătorie de serviciu, și Welzer la fel. Am avut pe guvernatorul, von Goetz, Mirbach, Praschma, Gebattel, von Böcklin, comandantul Marelui Cartier, Horstmann și von Enckenwert, aghiotant. Români: C. Arion, Lupu Costache, Tzigara-Samurcaș, Dobrescu, G. Stirbey, Mehedinți, Grig. Cantacuzino. S-a vorbit foarte mult. Guvernatorul a spus lui Arion că trebuie să schimbăm dinastia și Praschma m-a întrebat dacă era adevărat că îmi schimbam părerea și că voiam să mențin pe Rege. Mi-a mai spus că cu un program reacționar nu e nimic de făcut. Eu i-am răspuns că acesta era motivul pentru care nu puteam să colaborez cu domnul Carp. Am profitat de un moment de conversație generală pentru a declara că după câte

știam, nu e exact că România ar fi cerut linia Șumla-Varna și că acest lucru era o invenție pentru ca Bulgarii să se justifice cerând toată Dobrogea.

10 iulie — Se pare că focul se întinde pe linia de Est. Impresia este că armata din Moldova va ataca și ea. În Galiția, între Ciczow și Zagrozd, liniile austriece au fost străpunse și sosirea rezervelor germane a fost necesară pentru a opri progresele Rușilor.

Nenițescu a propus lui Arion să aibă o convorbire cu el și cu mine; Arion a venit la Crucea-Roșie pentru a mă înștiința. Am refuzat net.

11 iulie — Am văzut aseară pe bietul *Rudi Catargi*, care va fi exilat în Bulgaria. El e redus cu o treime. Este de nerecunoscut. Mi-a spus că se poartă foarte aspru cu el, fiindcă este bănuit de spionaj. Găsesc purtarea autorităților germane ilegală și abuzivă. Catargi se află, după cât se pare, în categoria «bănuților de spionaj». Bănuț! Nenorocitul îmi povestea că Poklevsky îi oferise o subvenție de 6.000 de lei lunar, dacă îi va da copie de pe telegramele cifrate, lucrul cel mai ușor pentru Catargi. «Cifrele se descifrează întotdeauna, spunea Poklevsky. El, Catargi, a refuzat; a fost chiar o răceală între ministru și el din această cauză. Sărmanul Rudi se jura pentru a atesta spusele lui. Și îl cred.

Nu există nicio jenă pentru expulzarea din București a oricărei persoane care este judecată nedorită: avocatul Călinescu, Vasile Kogălniceanu au și fost expediați la Corabia.

În Vâlcea nu se poate nimeni lauda cu autoritățile române. Ștefănescu-Govora îmi spune că totul este în mâinile liberalilor și că micii funcționari fură din toate, chiar din prețul ouălor rechiziționate și din cei 10 lei acordați soțiilor mobilizaților.

Rușii atacă pretutindeni: Riga, Dunaburg, Galiția. La Stanislau au forțat prima linie a Austrieilor, care anunță că au fost siliți să-și retragă trupele pe o altă poziție. Un colonel austriac, pe care l-am văzut, mi-a spus că poziția Stanislaului e rea și că în caz de atac nu e de ținut. Un atac dublu concentric asupra Lembergului ar fi o operație frumoasă și posibilă, dar Rușii nu mai au destule rezerve pentru a o întreprinde. El crede că ofensiva se va termina în curând. Semnele de lupte probabile pe frontul Moldovei devin mai numeroase.

12 iulie — Comunicatul nu spune nimic bun. El este de un

laconism ciudat: «Nimic nou pe toată linia la Stanislau: retragere pe linia preparată, fără a fi urmăriți de inamic». Linia pe care au avut loc luptele Zagrodz-Ciczow este cu 22 de km. înapoi de Stanislau (evacuat de mai multe zile, după câte mi s-a spus la Banca Blank) și linia Lucavika, afluent al Lucawei, este încă mai înapoi. După harta Statului-Major se vede că în adevăr frontul se găsea sub o coastă și că acum se află pe înălțimi.

Știri și zvonuri confuze asupra Berlinului. Consiliu de Coroană. Convocarea șefilor de partide. Prințul Imperial convocat și el. Mai ales Austrieii se arată îngrijorați, pentru a atrage, presupun, atenția asupra unor dificultăți interioare ale Germaniei.

Dis-de-dimineață *Golescu* vine la mine. Carp îl îngrijorează. Lovitura cu Bragadiru le întrece pe toate: un liberal care-și vinde lemnele cu 320 de lei stânjenul și care are pentru mai multe milioane bonuri de rechiziții. El se teme să nu vadă pe Carp sfârșind ca Sturdza. Trebuie ca eu să fac maximul de sacrificiu posibil și să nu-l las singur. Printr-o unire s-ar ajunge, crede el, a se pune o frână exploatației (?) Germanilor. De acest amestec al meu depinde viitorul. În treacăt, *Golescu* îmi spune că se exploatează în contra mea faptul că aș fi oferit Austrieilor gurile Dunărei. (Tot aceeași campanie de calomnie pe care convorbirea cu *Praschma* o descoperă și îi indică sorgintea). *Golescu* îmi declară la urmă că el îmi rămâne credincios!

Ziua de Sf. Petre și ziua de naștere a lui Carp. Articole în «Bukarester Tageblatt», notițe în câteva gazete germane. Prietenii lui *Lupu Costache* se îngrijesc de presă!

Marie-Nicole Darvari este acuzată că practică și a practicat spionajul. Nepoată-mea *Touchkette Pherekyde* îmi povestește: Într-o zi discuție foarte vie la Zeta Manu; doamnele foarte francofile. Seara, la Carp, *Lupu Costache* întreabă pe *Jeanne Carp*, sora d-nei Manu: «Ați făcut politică astăzi?» — «Da.» — «Și cine se găsea de față?» — Se enumeră persoanele, între care și Marie-Nicole. Atunci *Lupu Costache* spune: «Înțeleg acum cum Comandatura știe tot ce s-a vorbit».

13 iulie — Ofensiva rusească progresează. La sudul Lembergului trupele lor au trecut dincolo de Kalusz și au trecut Lomnica. De la nord la sud e linia perpendiculară care ar veni de la Lemberg; este oare această localitate amenințată? În oraș

se zice că de două zile ea ar fi în mâinile Rușilor. Eu nu o cred, dar ar fi pericol. *Volanța* îmi spune că Lemberg e foarte greu de atacat pe la sud. Cu toate acestea, acțiunea ar indica că se caută a se ataca planul despre care vorbea colonelul *Kontz*, adică un marș concentric asupra Lembergului. S-ar putea prea bine să se prepare o ripostă pe frontul românesc. Politic, din punctul de vedere al României, ar fi un câștig. Strategic, ar fi modul cel mai bun de a se degaja *Galiția*. De pretutindeni mi se confirmă trecerea a două divizii austriece spre Siret; ieri au trecut, îmi spunea *Verzea* cu certitudine, 18 tunuri de 30.5 care nu se întrebuițează, mai ales în așa mare număr, decât când este o lovitură de dat. *Kiriacescu* a văzut în strada Sf. Ștefan 6 militaliere înhămate, însoțite de trupe, gata de plecare. În fine se rechiziționează hoteluri pentru a se găzdui ofițeri, pentru ca să nu fie răspândiți.

Mare agitație la Berlin, *Erzberger* a început campania, susținut de Centru, în favoarea democratizării instituțiilor și pentru ca reformele electorale anunțate la Paști, de Împărat, să nu rămâie în stare de promisiuni; el a cerut un guvern de coaliție. Răspunsul pare a fi vestea de azi dimineață: Împăratul, prin decret datat de la Cartierul General la 9 Iulie, prescrie reforma Legii electorale pentru Landtagul prusac pe baza dreptului de vot egal, și realizarea lui destul de repede, pentru ca viitoarele alegeri să se facă sub acest nou regim.

Prefectul de Teleorman, *Polimeride*, îmi comunică că li se trimite din Bulgaria prizonieri români, care nu mai au înfățișare omenească. Nenorociții se țin patru, cinci împreună, pentru a face un pas, atât sunt de slabi. Mulți sunt acoperiți de răni. Se fac subscripții pentru a-i hrăni. Chiar Germanii se înduioșează și un ofițer a dat 20 de lei, pe ascuns, pentru subscripție.

Am văzut aceasta și la București, când ni s-au adus nenorociții care au fost secerăți la Monastir. S-ar fi crezut atunci că este un caz izolat: acum pare evident că este un sistem!

14 iulie — Ieri, după citire, la G. Știrbey a articolului scris la 15 Februarie de *Maiorescu*, C. Arion mi-a povestit că refuzul meu de a sta de vorbă cu *Nenițescu* îl întărește atâta, încât s-a repezit la Călinești, la Carp, unde se duceau de Sf. Petre *Lupu Costache* și *Virgil Arion*. Ce a spus omul? Ce nu a spus? Ambiția personală a lui *Marghiloman*, surparea lui *Carp*, etc. Scurt a propus, și pare-se